

Patron wojskowych geografów

[1]

6 samodzielny Oddział Geograficzny w Toruniu przyjmie w czwartek, 15 września 2016 r. imię płk. dypl. inż. Tadeusza Zieleniewskiego ps. „Kalina”, wybitnego organizatora polskiej kartografii wojskowej.

Nadanie imienia odbędzie się w siedzibie oddziału przy ul. Sienkiewicza 37. Tam o godz.11:00 rozpocznie się uroczysty apel, połączony z odsłonięciem tablicy pamiątkowej. Gościem wydarzenia będzie prezydent Torunia.

6 Samodzielny Oddział Geograficzny realizuje w Wojsku Polskim zadania zabezpieczenia geograficznego na potrzeby Sił Zbrojnych RP, takie jak: realizacja pomiarów geodezyjnych i topograficznych w terenie, prowadzenie prac kameralnych oraz opracowanie map numerycznych na teren Rzeczypospolitej Polskiej oraz po za jej granicami. Oddział realizuje również projekty międzynarodowe współpracując ze Służbami Topograficznymi Państw NATO.

Patron oddziału płk dypl. inż. Tadeusz Zieleniewski ps. „Kalina” to Kawaler Orderu Virtuti Militari, odznaczony francuskim Krzyżem Kawalerskim Legii Honorowej, czterokrotnie odznaczony Krzyżem Walecznych, żołnierz Pierwszej Kompanii Kadrowej, I Brygady Legionów Polskich, dyrektor Nauk Wyższej Szkoły Wojennej, dowódca dywizji w kampanii polskiej 1939 r. i Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, wieloletni szef Wojskowego Instytutu Geograficznego.

Płk Tadeusz Zieleniewski na audyencji u prezydenta RP Ignacego Mościckiego

Urodzony 24 lipca 1887 r. w Ostrówku Lubelskim, po ukończeniu gimnazjum w Łodzi w 1910 r. studiował geodezję w Liege we Francji (1910 - 1914). Tam należał do Związku Strzeleckiego. Od sierpnia 1914 r. w Legionach Polskich.

1 stycznia 1920 r. oficjalnie przyjęty do Wojska Polskiego. Był m.in. wykładowcą i dowódcą 2 kompanii Szkoły Podchorążych w Warszawie (1918-19), słuchaczem Szkoły Sztabu Generalnego w Warszawie (1921-23) - pierwszy rok odbywał w École Supérieure de Guerre. W latach 1923-1927 był kierownikiem przedmiotu w Katedrze Taktyki Ogólnej Wyższej Szkoły Wojennej. W listopadzie 1927 wyznaczony został na stanowisko pełniącego obowiązki II dyrektora nauk Wyższej Szkoły Wojennej - zastępcy komendanta WSWoj. z równoczesnym przeniesieniem do kadry oficerów saperów. Po przejściu do służby liniowej w 1929 r. został mianowany zastępcą dowódcy 63 Pułku Piechoty w Toruniu. W następnym roku objął dowództwo 59 Pułku Piechoty w Inowrocławiu.

Od 1932 do 1939 był szefem Wojskowego Instytutu Geograficznego w Warszawie. W całej historii wojskowej służby kartograficznej (geograficznej) okres, w którym płk Zieleniewski był szefem WIG, zaliczany jest do najświetniejszych. Podstawowa mapa, jaka była na zaopatrzeniu wojsk - mapa taktyczna w skali 1:100 000 - stała się wzorem dla wszystkich wojskowych służb kartograficznych Europy (osiągała najwyższe oceny na międzynarodowych wystawach). Również pozostałe mapy wydawane przez WIG, opracowania opisowe, prace geodezyjne były najwyższej klasy. Choć była to także zasługa jego poprzedników, to niezaprzeczalna jest organizatorska i inspiratorska rola Zieleniewskiego jako szefa WIG. To za jego kadencji (od 1933 r.) przystąpiono m.in. do wydawania szczegółowych map turystycznych w skalach 1:25 000, 1:100 000 i 1:300 000, nastąpiło znaczne wzmoczenie i rozszerzenie zakresu prac fotogrametrycznych - w latach 1932-1939 zdjęciami lotniczymi pokryto około 39% powierzchni Polski, utworzono Biuro Pomiarowe przy Ministerstwie Komunikacji oraz oddano do dyspozycji WIG nowoczesny budynek przy Alejach Jerozolimskich w Warszawie. Obiekt ten do dziś spełnia swoją funkcję.

25 sierpnia 1939 roku płk Zieleniewski zgodnie z przydziałem mobilizacyjnym objął dowództwo 33 Dywizji Piechoty (rezerwowej) w Grodnie. Dywizją tą dowodził w czasie kampanii wrześniowej.

Walczył w bitwach pod Różanem i i Włodawą. 19 września 33 DP została włączona w skład 41 Dywizji Piechoty, a on sam „pozostał przy sztabie 41 DP”. 25 września, po rozwiązaniu Dowództwa Armii gen. Przedrzymirskiego „wymknął się samochodem w kierunku Krasnegostawu”. Wieczorem, w rejonie Krasnegostawu, dołączył do grup dowodzonych przez pułkowników: Leona Koca, Władysława Filipkowskiego i Władysława Płonkę. 27 września na odprawie pułkowników w Woli Sobieskiej objął dowództwo nad całością wojsk, z których utworzył Grupę własnego imienia. 29 i 30 września dowodzona przez niego grupa walczy z Niemcami o Polichnę Dolną, Janów Lubelski i Dzwolę, a na wschodzie z Armią Czerwoną. 1 października dowodzona przez niego grupa przeszła do wsi Momoty Górne, gdzie złożyły broń przed sowietami. Następnego dnia został wywieziony przez sowietów do Lwowa. Wieczorem tego samego dnia zdołał zbiec i ukryć na terenie miasta. 13 października wyjechał koleją do Delatyna skąd pieszo przez Gorgany przeszedł następnego dnia na Węgry. Następnie przedostał się do Francji.

W latach 1939–1945 w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie, m.in. dowodził 3 Dywizją Piechoty we Francji (4 - 19 czerwca 1940) i 1 Dywizją Grenadierów (kadrową) w Szkocji. Był inspektorem na kraj przy Naczelnym Wodzu. Był wykładowcą na kursach Wyższej Szkoły Wojennej w Wielkiej Brytanii. W 1947 powrócił do Polski, zamieszkał w Warszawie i pracował naukowo na Politechnice Warszawskiej. W l. 1950 - 1961 był adiunktem na Wydziale Geodezji i Kartografii. Zmarł w Warszawie. Jest pochowany na Powązkach.

Odnośniki:

[1] https://www.torun.pl/sites/default/files/zieleniewski_fot_wiki.jpg